

P 3531

Tyk.kom./9. DE

Sotapäiväkirja

20.1.1940 – 13.3.1940

9. DIVISIOONAN TYKISTÖKOMENTAJAN SOTAPÄIVÄKIRJA 20.1 – 13.3.1940

Aika	Asia
21.1.40	<p>Pohjois-Suomen Ryhmän Esikunnan (P-SRE) käsky tykistön käyttöä ja järjestelyä varten Kuhmossa. (P-SRE N:691 tyk.kom.sel)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Että tykistön käyttö tulisi tehokkaaksi, on sitä käytettävä keskitetysti. 2. KTR 9:n toisen ja kolmannen patterin alistussuhde osasto Ilomäelle lakkaa 9. Divisioonan siirryttyä Kuhmoon. 3. 9. Divisioonan tykistöstä muodostetaan patteristo seuraavasti: <ul style="list-style-type: none"> - patteriston komentajana toimii maasto-olosuhteet tunteva kapteeni Lehvä. - patteristo kootaan; <ul style="list-style-type: none"> – kaksi patteria I/KTR 9:stä – yksi patteri III/KTR 9:stä 4. 9. Divisioonan komentajana toimii majuri Alholm. <p style="text-align: center;">Komentaja Merk. Kenraalimajuri Tuompo Tykistökomentaja Kapteeni Hirva</p>
21.1.40	<p>13.30 9. Divisioonan tykistökomentaja saapui Kuhmoon. Tykistökomentaja selvitti I/KTR 9 sijoitukset Kuhmon rintamalla.</p> <p>18.00 Tykistön komentaja neuvotteli P-SR:n tykistökomentajan kanssa tykistön käytön mahdollisuuksista. Ohjeeksi tuli, että tykistöä on käytettävä keskitetysti Rastin tien suunnassa. (P-SR on Pohjois-Suomen ryhmä)</p>
22.1.40	<p>10.00 III/KTR 9:n komentaja antoi selostuksen tilanteesta ja tykistön sijoittumisesta, jota ei vielä tässä vaiheessa ollut loppuun suoritettu. Tiedustelu on käynnissä.</p>
24.1.40	<p>09.30 Tykistön komentaja antoi käskyn 1./KTR 9:n päällikölle tiedustella patterin (ptri) toimintamahdollisuuksia Lammasperän tien suunnalla Pihlajavaaraan saakka ja siitä etelään Kälkäselle johtavalla tiellä. (Vert. 9.DE:n käsky JR 27:lle 24.1.40):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. JR 27, vahvennettuna yhdellä panssarintorjuntajoukkueella, siirtyy 25.1 ennen päiväkoittoa Raajavaaran maastoon, josta aamulla etenee pataljoonan suuruisin voimin Kälkäsen kylään ja ottaa haltuunsa sillanpää aseman Kälkäsenjärven etelärannalta myöhempää maantielle Löytövaara – Kannas tapahtuvaa etenemistä varten. Sillanpää aseman syvyys on rajoitettava yhden kilometrin päähän järven rannasta etelään. Tiedustelun ulottamisesta edellä mainitun linja eteläpuolelle käsketään erikseen. 2. ----- 3. Tykistö. 1./KTR 9 suorittaa siirtymistie, tuliasema ja tulenjohto tiedustelut tulevaa toimintaa varten JR 27:n etenemissuunnassa Raajavaara – Kesseli – Kälkäsenjärven pohjoispää, todennäköisemmin Saunajärven tielle Losoon ja Kannakselle tapahtuvaa tulitoimintaa varten. Tiedustelu on suoritettava yhteistoiminnassa JR 27 kanssa.

- 25.1.40 14.00 Tykistökomentaja antoi käskyn III/KTR 9:n komentajalle tuliasemien tiedustelemisesta Ojalan – Jyrkänkosken maastosta 3./KTR 9 ja 8./KTR 9 varten. Tiedustelu on aloitettava 26.1 aamulla.
- 26.1.40 14.10 Tykistön komentaja antoi käskyn 3./KTR 9 ja 8./KTR 9 siirtämisestä tiedusteluihin aseisiin.
9. Divisioonan ryhmittymiskäsky tykistölle käskyn kohdassa 4
- 1./KTR 9:n siirtyy yöllä 26 – 27.1.40 Kälkäsen Vetkon maastoon, jossa se alistetaan JR 27:lle, ja valmistautuu tukemaan JR 27 etenemistä maantielle Loso – Kannas.
III/KTR 9 suorittaa tarpeellisen uudelleen ryhmittymisen 26 -27.1 kuluessa ryhmä Ilomäen hyökkäyksen tukemista varten Rastille.
- 27.1.40 9. Divisioonan hyökkäyskäskyssä käsky tykistölle käskyn kohdassa 3
9. Divisioonan yhteinen hyökkäys alkaa 29.1 aamulla Saunajärven tien varressa olevan vihollisen saartamiseksi ja tuhoamiseksi.
Lisäys käskyyn kohtiin 3 – 4. Mainittu hyökkäysaika tullaan vielä eri käskyllä vahvistamaan. Kaikki valmistelut on silti täydellisesti ennakkoon suoritettava.
- Etenemiskäsky Ryhmä Ilomäelle käskyn kohdassa 2
2. Ryhmä Ilomäki ottaa haltuunsa 28.1 aamulla yhden pataljoonan suuruisilla voimilla Yli-Hotakka – Kuivala maaston, jonka pitää hallussaan. Varustustyöt on aloitettava viipymättä maaston haltuunottamisen jälkeen. Maantie Rasti – Salmijärvi on murrettava ja miinoitettava.
Kuivala – Hotakka maaston haltuunoton jälkeen, työntää ryhmä Ilomäki, ainakin vahvistetun joukkueen vahvuiset taisteluosastot Salmi-, ja Kankivaaran länsipuoliseen metsäsaarekkeeseen jossa pitää kiinteään taistelukosketukseen vihollisen kanssa.
Nykyiset puolustusasemat linjalla Tervavaara – Liimatanvaara – Ylä-Salmisenjärvi pidetään miehitettynä noin yhden pataljoonan suuruisin voimin. Vasemman sivustan varmistus pidetään Mäkelässä, samoin oikealla Kaatiaisissa ja Jämäsjoen varressa.
- Käsky tykistölle käskyn kohdassa 3
3. III/KTR 9 – 1.ptri, on valmiina tukemaan hyökkäystä koko etenemisen ajan. Tavoitteen saavuttamisen jälkeen tykistö tukee puolustusta Hotakan – Kuivalan maastossa sekä häiritsee tehokkaasti vihollista Kankivaara – Rasti – Rastin tiehaaran maastossa.
Tuenjohtajat on asetettava paitsi Hotakan maastoon, myös molempien viholliskosketukseen etenevien taisteluosastojen mukaan.
- 29.1.40 15.40 Tykistökomentajan käskyn III/KTR 9 komentajalle
- Kapteeni Nousiainen, mukanaan kevyt tulenjohtoryhmä ja jalkaväen (jv) asettama varmistusosasto, siirtyy 30.1 aamulla, Jyrkän kautta Mieronahon maastoon, Pirttimäki – Anttila maastossa olevien kohteiden ampumista varten.
- 21.30 Tykistökomentajan käsky I/KTR 9 komentajalle

3./KTR 9 lähettää yhden jaoksen 1./KTR 9 tuliasemaan, jossa jaos tulee toimimaan 1./KTR 9 yhteydessä. Patteriston (Ptsto) viestijaos lähetetään mukaan yhden rakennusryhmän ja 10 kilometriä kenttäkaapelia.

Liikkeellelähtö niin pian kuin mahdollista. Jaoksen on oltava paikoillaan 1./KTR 9 asemassa ennen päivän koittoa.

- 30.1.40 21.20 Tykitön komentaja antoi käskyn I/KTR 9 komentajalle
- 1./KTR 9:n on 2.2.40 kuluessa häiritävä vihollisen toimintaa ampumalla runsaasti esiintyviä maaleja.
- 1.2.40 22.20 Saapui kapteeni Nousiainen ja selosti tilannetta peitepiirroksineen Mieronahon tulenjohtopaikalta.
- 2.2.40 18.10 3./KTR 9 päällikkö saapui esikuntaan. Ilmoitti viipyneensä sen vuoksi, ettei ollut saanut käskyä lähteä heti, vaan oli järjestellyt siirto asioita, sekä kertoi viipyneensä matkalla vaikean maaston ja hitaiden kulkuneuvojen vuoksi.
- Divisioonan tykistökomentaja antoi käskyn I/KTR 9 :lle
- Divisioonan autokolona asettaa 3./KTR 9 käyttöön viisi kuorma-autoa, jotka ilmoittautuvat heti Jyrkänkosken tienhaarassa. Patteri purkaa ne puhelinyhteydet, mitkä eivät ole tarpeen III patteristolle, joka ottaa vastaan 3./KTR 9 tulenjohtopaikat. III patteristo antaa jätettyjä yhteyksiä vastaavan määrän kenttäkaapelia tilalle.
- Patteri ottaa patteriston ampumatarvikkeiden jakopaikalta (Ajp) mukaansa kaikki ammuksset.
- Elintarvikehuolto hoidetaan JR 65 kautta.
- Autokolona lähtee heti kuormauksen tapahduttua maantietä Jyrkänkosken tienhaara – Kuhmon kirkonkylä – Haukela – Raajavaara. Hevoskolonnat siirtyvät samaa reittiä kevein kuormin lastattuna Raajavaaraan.
- Raajavaaraan on tilattava patterin edelleen kuljettamista varten tarpeellinen määrä hevosia ja rekiä 1./KTR 9:stä.
- 1./KTR 9 käytössä oleva patteriston viestijaoksen rakennusryhmä asetetaan 3./KTR 9 käyttöön kaapeleineen.
- 3.2.40 21.15 Tykistön komentaja antoi käskyn III/KTR 9:n komentajalle
- Patteriston on rakennettava pysyvä puhelinyhteys Jyrkästä Mieronahoon, minne sen on myös sijoitettava tulenjohtaja.
- 21.15 Tykistön komentaja antoi käskyn:
JR 65:lle alistettu 3./KTR 9, paitsi yksi jaos, siirtyy ennen aamun koittamista 4.2.40 Kälkäsenjärven pohjoisrantaan, josta tulittaa Niskan – Kannaksen maastoa. 1./KTR 9 ja 3./KTR 9 muodostavat patteriston, jonka komentajan viransijaisena toimii kapteeni Nousiainen.
- Yllä oleva käsky saapui perille niin myöhään, ettei patterin voimat riittäneet sen täyttämiseen määräajassa, vaan siirtyminen tapahtui vasta yöllä 4 – 5.2.40

- 4.2.40 Divisioonan käsky I/JR 65:lle kohta 3
3. I/JR 65 – yksi komppania sekä konekiväärijoukkue, vahvennettuna kevytkomppania Volasella, yhdellä panssarintorjunta-, ja pioneerijoukkueella, etenee 5.2.suunnassa Lammi – Alasenjärven luoteispää – Alasenjärven etelärantaa Kannaksen maastoon, jossa lyö välittömästi Kannaksen luoteispuolelle sijoittuneen vihollisen. Katkaisee ja murrosta maantien ja jatkaa edelleen Niskan suuntaan järvien välisen virran tasalle saakka.
- Tykistön tehtävä
- Tykistön tulivalmistelu ammutaan Kannaksen maastoon kello 07.30 – 08.00 välisenä aikana. Sen jälkeen tykistö tukee etenemistä Kannaksen maastossa. Kiinteä tulenjohtopaikka on Alasenjärven saarella. Liikkuvan tulenjohtoon on liityttävä pataljoonan mukaan Kannaksen maastossa. Valopistoolin merkit: Oma etulinja osoitetaan valkeilla valoraketeilla. Tulen siirto kauemmaksi osoitetaan punaisella raketilla.
- 7.2.40 14.45 Tykistökomentaja käsky III/KTR 9 komentajalle
- 8./KTR 9 siirtyy illalla 7.2.40 tuliasemaan Jyrkän maastoon siten, että pystyy ampumaan Rastinjärven tienhaarasta Saunajärven itärantaan saakka ulottuvalle alueelle. Tulenjohtueen on ilmoitauduttava viipymättä kapteeni Matti Muroleelle Saunajärven pohjoispuolisessa maastossa. Patterin on oltava ampumavalmiina 8.2.40 aamun sarastaessa.
- 8.2.40 18.15 Tykistön komentaja antoi käskyn III/KTR 9 komentajalle
- 9./KTR 9 kunnossa oleva haupitsi siirretään 8 – 9.2 välisenä yönä uuteen asemaan Lutjalle. Siirtyminen suoritetaan autokuljetuksella, jotka I./KTR 9 asettaa tehtävää varten.
- 9.2.40 11.00 III/KTR 9 komentaja sai käskyn ryhtyä toimenpiteisiin 8. patterin siirtämiseksi petäjälammelle. Tientekoa ja tykkien siirtämistä varten, käytettävissä on kapteeni Salomiehen joukkoja.
- 16.30 III/KTR 9 komentaja sai käskyn suorittaa hakuammuntoja Luvelahden maalialueelle ensimmäisen patterin tykeillä.
- 20.20 I/KTR 9 patteristoupseeri sai käskyn tiedustella heti tuliasemat kolmelle tykille Lammin alueelle, tai jos viestiyhteyksien puuttuessa se ei ole mahdollista, toiseen paikkaan Lutjalle. Asemista on pystyttävä ampumaan Luvelahdessa ja Kannaksella sijaitseviin maaleihin. Tykit on siirrettävä asemiin 9 – 10.2.40 välisenä yönä. Sopivat asemat löytyivät Lutjalta, mutta siirtyminen pystyttiin toteuttamaan vasta seuraavana yönä.
- 10.2.40 9. Divisioona antoi hyökkäyskäskyn sen kolmas kohta
3. Osasto Mäkinie mi valtaa Löytövaaran länsipuolisen Paloahossa sijaitsevan vihollispesäkkeen yöstä 10 – 11.2.40 alkaen. Kannaksen maaston valtaamista varten alistetaan I/JR 65 (majuri Yrjö Hakanen) JR 27 komentajalle. Hyökkäys Kannaksen maastoon II/JR 27 ja I/JR 65 käyttäen alkaa 11.2.40 klo 06.00.

Tykistön käsky käskyn kohdassa 4

4. Koko 9. Divisioonan suorittaa 10.2.40 suorittamiensa esivalmistelujen perusteella tulivalmistelun osasto Ruotsalon kaistalle (Luvelahteen) 11.2.40 klo 06.00 – 07.00. Etenemisen alettua on Petäjälammen ja Lutjan pattereiden tuli osasto Ruotsalon käytössä ja Kälkästen pattereiden tuli osasto Mäkiniemen käytettävissä. Hyökkäävien osastojen kranaatinheitin osallistuvat tulivalmisteluun ja saattoon. Käytettävissä olevat ammusmäärät ovat liitteessä 1

Liite 1

9. Divisioonan ammuslaskelma

Tykkilaji	Ammus	Valmistelu 10.2		Hyökkäys valmistelu 11.2		Saattoon
		Luvelahti	Kannas			
Pitkäputkiset	kr.1400 sr 300	350		700		350 300
Ruotsalaiset	kr 400 sr 1200	50 50	50 50	100 150	100 150	100 800
Haupitsit	kr 400 sr 10	100	100	100	50	50 10
		550	200	1050	300	
Yhteensä	3700		2100			1610

11.2.40 12.15 Käsky 9. Divisioonan tykistölle

1. Kapteeni Hirva komennettiin P-SRE:sta ”Ansaan”. (9.Divisioonan esikunta)

2. Majuri Alholm Luvelahdessa toimeenpanee tykistökomentajan käskyt.

3. 1, 3 ja 9 patteri valmistautuvat 11.2.40 tulitoiminnan ohessa suorittamaan hyökkäyksen tulivalmistelun Kannakselle 12.2.40 aamulla. Hyökkäys käynnistetään noin klo 05.00. Tarkka aika annetaan myöhemmin. Tulivalmistelu kestää noin tunnin.

4. 8. patteri suorittaa 11.2.40 tulitoiminnan ohella tulenjohto mittaukset ”Hirsivarustuksen” suuntaan, joka on noin 2,5 kilometriä Klemetistä itään niin, että pystyy 12.2 tarpeen vaatiessa suorittamaan hävitysammuntaa ”Hirsivarustukseen”. Tarpeen vaatiessa jv-suoja osasto Ilomäen joukoista Petäjälammelta.

Kapteeni R Hirva

14.15 Yllä oleva käsky saapui kirjallisena kapteeni Nousiaiselle. Käskyä täydennettiin puhelimitse annetulla lisäyksellä. Yöllä on suoritettava häiritsemisammuntaa Kannakselle. Majuri Alholmin oltava puhelinyhteydessä divisioonan esikuntaan 11.2 illalla.

- 16.50 Käsky I/KTR 9 komentajalle
- Patteriston on suoritettava tulenjohto mittaukset Loson länsipuoliseen maastoon.
- 18.00 Pohjois-Suomen ryhmän tykistökomentaja antoi käskyn
- Kapteeni Laulajainen (4.Er.Ptri) tiedustelee tuliasemat Kalettomanlammelta, tai sen itäpuolelta olevasta maastosta, siten että pystyy ampumaan Klemettiä ja siitä 2,5 km itään päin olevaa hirsivarustusta. Tulenjohto tiedustelu ja mittaukset on käynnistettävä heti. Tiedustelun tulokset on lähetettävä 12.2 iltaan mennessä 9. Divisioonan esikuntaan.
- 21.45 I/KTR 9 komentaja edelleen välitettäväksi annettiin seuraava käsky
- Tulivalmistelu 12.2. klo 05.15 – 06.00
Luvelahteen		
Tulivalmisteluun 05.15 – 06.00		Saattoon
- 8. patteri	50 kr	30 kr
- 3. patteri	150 kr	100 kr
Kannakselle		
Tulivalmisteluun 05.15 – 06.00		Saattoon
- 9. patteri	30 kr	30 kr
- 1. patteri	150 kr	100 kr
- 12.2.40 08.30 Tykistökomentaja antoi käskyn kapteeni Vuokolle. (JR 25 komentaja)
- 4.Er.ptri suorittaa mittaukset hirsimajalle (vihollisen tukikohta 101 Luvelahden länsipuolella). Siirtyminen on aloitettava 12.2 illalla ja sään niin salliessa jo päivällä.
- 12.35 I/KTR 9 komentaja sai käskyn
1. patterin on siirryttävä nykyisestä tuliasemastaan läntistä tietä käyttäen pois. Reet on kuormattava valmiiksi. Autot lähetettävä pois ja siirrettävä Kähkölän maastoon. Suoritettava valmistelut Raiskionahon – Raajavaaran maastoon siten, että patteri voi tukea puolustusta Kiekinkoski – Raajavaara tien suunnasta. Tuliasemat sijoitetaan Raajavaaran tienhaaran länsipuolelle.
- 13.45 I/KTR 9 autot vietävä heti pois Raajavaara – Kälkänen tieltä. Tarpeeton tavara on kuormattava. Jos tilanne kehittyy vakavaksi, on jäljelle jäänyt tavara vietävä hevosilla Lutjan kautta.
- 14.50 Käsky I/KTR komentajalle
3. ja 9. patteri tiedustelevat patterin siirtymismahdollisuuksia Luvelahden suuntaan, lähelle etulinjoja, ehkä Lammin kautta. 1. patteri tiedustelee siirtymismahdollisuudet Niskan suuntaan. Ilmoitukset tiedustelun tuloksista Ansa 2. (= 9. Divisioonan tykistökomentaja).

22.00 Käsky I/KTR 9 komentajalle

13.2.40 on 1. ja 9. patterin tuettava jalkaväen hyökkäystä Kannakselle ja 3. ja 8. patterin Luvelahdessa. Ammuksia saa käyttää seuraavasti:

1. patteri	100 kpl
9. patteri	50 kpl
8. patteri	100 kpl
3. patteri	100 kpl

23.35 Käsky I/KTR 9 komentajalle

1. patteri siirtyy seuraavan, 12- 13.2 välisen yön aikana, Raajavaaran tiehaaran maastosta tiedusteltuihin tuliasemiin, josta tukee Pirttijärvi – Kiekinjärvi – Salmi linjan puolustusta. Tehtävän suorittamista varten on otettava yhteys ”Isäntä Kalleen” jolle patteri alistetaan. (= III/JR 65 komentaja evl Mandelin).

Kannaksen suunnassa olevat yhteydet on purettava. Raajavaarassa patteri yhdistetään ”Kupari”-keskukseen. (= osasto Arposen puhelinkeskus). Puolustustehtävään käytetään srpnelleja, aivan välttämättömissä tapauksissa kranaatteja. Ilmoitus tulivalmiudesta on annettava divisioonan esikuntaan. Kannakselle ei 13.2 voi ampua. Siitä on ilmoitettava 9. patterille.

13.2.40 15.40 Käsky I/KTR 9 komentajalle

3. ja 9. patteri jatkavat toimintaa Lutjassa. Yhteys jalkaväkeen on säilytettävä. Patterien on asetettava varmistus Lutjalta Kiekinkosken suuntaan sopivaan maaston kohtaan. Tiedustelu on ulotettava 1 – 2 km päähän samaan suuntaan.

21.40 Ammusmäärät Luvelahdessa 14.2.40

H-hetki on klo 05.00. Tulivalmistelu aika klo 04.15 – 05.00

Patteri	Valmisteluun	Saattoon	Jää
8. ptr (pitkäputkiset)	100	80	320
3. (Ruotsalaiset)	120	80	200
9. (Hauptit)	50	30	95
Yhteensä	270	190	615

14.2.40 09.25 Käsky I/KTR 9 komentajalle

3. patteri asettaa yhden tykin ampumaan Vetkoon. Tulenjohtajan on otettava yhteys majuri Hakaseen 1,5 km Vetkon länsipuolella olevassa tienhaarassa. Yhteyksinä käytetään jalkaväen puhelinyhteyksiä. Patterin päätehtävä Luvelahden suuntaan jatkuu.

10.40 Varmistuksena edelliseen käskyyn sai kolmannen patterin päällikkö saman käskyn I/ JR 65 komentajalta majuri Hakaselta lisäyksellä, että mukaan on otettava 40 kranaattia ja 50 srpnellia.

- 15.07 Käsky III/KTR 9 komentajalle
- 14.2 kuluessa on 8. patterin suoritettava tarkistusammunnat Klemettiin ja siitä 2,5 km itään olevaan hirsivarustukseen. Kapteeni Salomies asettaa jalkaväen varmistuksen patterille.
- 16.2.40 11.15 Käsky III/ KTR 9 komentajalle
- Ammuksia on toistaiseksi käytettävä vain välttämättömiin tarkistusammuntoihin. III/KTR 9 on tiedusteltava Kolkkolammen maastosta tuliasemat siten, että niihin tarvittaessa voidaan viedä ensimmäinen, kolmas ja yhdeksäs patteri. Tulitoiminta etelän suuntaan alueelle Klemetti – Luvelahti. On suoritettava tiedustelu asema-alueelle esimerkiksi Nivalan talon eteläpuolelta alkaen ja suoritettava tarpeen vaatiessa tieteko-, ja parannustyöt.
9. Divisioonan uudelleen ryhmittymiskäsky
- 19.20 Välitettiin ryhmittymiskäsky I/KTR 9
- 19.35 Välitettiin ryhmittymiskäsky III/KTR 9
- Tykistö:
I/KTR 9, – toinen patteri, tukee Loson ja Reuhkan valtaamista. Se alistetaan tehtävän suorittamisen ajaksi os. Mäkiniemelle. Tuliasema-alue Vetko – Kälkänen maastosta. Ammuksia käytettävissä kranaatteja 250 kappaletta ja srappleja 200 kappaletta.
III/KTR 9 ryhmittyy uudelleen siten, että pystyy tukemaan Luvelahti – Klemetti maaston valtaamista, sekä tiedustelee ja valmistelee myös I/KTR 9 käytön samaan tehtävään.
4. Er.ptri jatkaa valmisteluja tukeakseen Luvelahden länsipuolella olevien varustusten valtaamista.
- Samaan lisäyksenä I/KTR 9:lle. Ensimmäisen patterin alistussuhde JR 65 päättyy välittömästi.
I/KTR 9 on suoritettava tarkistusammunnat 17.2 kuluessa.
I/KTR 9 valmistautuu tukemaan Kannaksen valtausta sijoittamalla alueelle yhden tulenjohtajan.
- 17.2.40 18.00 Käsky III/KTR 9 komentajalle kirjallisena
1. Yhteys "likasta" "Rumpuun" puretaan (I ja III/KTR 9) Rumpu siirtyy Kolkkolammelle.
 2. Kolkkolammelta yhteys "Etuun" (tulenjohtokeskus). Tämän jälkeen "likka" siirtyy tuliasema-alueelle yhdistyy "Karin" keskukseen.
 3. "Solki" (8. /KTR 9) yhdistetään "liikkaan" Kolkkolammella ja yhteys "Karin" ja "Solen" väliltä puretaan
 4. Tuliasemat "Salamaa" (1./KTR 9) ja "Hattaraa" (3./KTR 9) varten valmistetaan ja yhteydet niihin on rakennettava valmiiksi.
- 20.2.40 11.09 Käsky I/KTR 9 komentajalle
- I/KTR 9 on tiedusteltava tuliasemat yhdelle patterille Kälkäsenjärven itäpäästä, niin että patteri pystyy ampumaa Kuusijokilinjalalle ja Riihivaaraan, sekä

suorittaa tarvittavan tiedustelun tuliasemaa varten. Tiedustelun tulokset on ilmoitettava välittömästi "Ansa 2" (9. Divisioonan esikuntapäällikkö).

- 12.15 Lisäys edelliseen käskyyn. Tiedustelu on ulotettava Silmälammelle noin 1,5 km Löytövaarasta luoteeseen.
- 16.30 Käsky 4. Er.Ptrin päällikölle
- Patterin on asetettava yksi tykki ja 100 kranaattia Kariniemen (ErP.12) käyttöön. Tehtävän on korsujen hävittäminen suorasuuntaus ammunnoilla. Siirtoa varten Luvelahteen on otettava yhteys Kariniemeen. Siirtyminen on suoritettava tulevana yönä. Ilmoitus tulen vaikutuksesta "Ansa 2".
- 20.00 Käsky I/KTR 9 komentajalle
9. patteri siirretään yöllä 20 – 21.2 päivällä tiedusteltuihin aseisiin Kälkäsen ja Silmälammen välille. Patterin on otettava yhteys "Ruutuun" (Evl Mäkiniemi) tarkempien ohjeiden saamista varten.
- 21.2.40 11.30 Käsky I/KTR 9 komentajalle
- Toimintaa Losoa ja Reuhkavaaraa vastaan jatketaan. Kranaatteja edelliseen määrään lisätään 100 kpl.
- 13.35 Käsky 4.Er.Ptri:n päällikölle. Käsky välitettiin osasto Ruotsalon välityksellä.
- 4.Er,Ptri lähettää Latvassa pst-tykkinä olevan kanuunan ja 150 kranaattia autolla Sotkamon ja Kuhmon kautta Polvelaan, josta se toimitetaan "Ruotsin" (Osasto Ruotsalo Luvelahdessa) käyttöön aluksi majuri Hakasen lohkolle. Tykki myöhästyi lumitilanteen takia ja oli asemissaan vasta 23.2.40.
- 20.00 Käsky I/KTR 9 komentajalle
- Ensimmäisen patterin on asetettava heti yksi tykki suuntausasemaan Reuhkavaaraan.
- 24.2.40 11.00 Käsky I/KTR 9 komentajalle
- Kolmannen patterin on tiedusteltava heti nykyisten tuliasemien läheisyydestä asemat siten, että väliaikaisesti voi tukea Losoon ja Reuhkavaaraan suoritettavaa hyökkäystä. Tulenjohtajina toimivat myös kolmannen patterin osalta ensimmäisen patterin tulenjohtajat. Tehtävän siellä selville saamiseksi on heti otettava yhteys "Ruutuun" (Mäkiniemi). Reuhkavaarassa hyökkäystä tukee suorasuuntaustykki. Ilmoitus tiedustelun tuloksista "Ansa 2" (Divisioonan esikuntapäällikkö).
- 11.50 Käsky I/KTR 9 komentajalle
- Kapteeni Nousiaisen on lähdettävä heti "Ruudun" (Mäkiniemi) lähettämän upseerin kanssa tutustumaan tykistön käyttömahdollisuuksiin Reuhkavaarassa.
- 16.10 Kolmas patteri jää entiseen asemaan. Käskyn välitti vänrikki Kovero.

25.2.40	11.15	Käsky III/KTR 9 komentajalle
		Kahdeksas patteri tiedustelee ja valmistelee heti nykyisen asemansa läheltä tuliaseman siten, että pystyy ampumaan srapnenneilla Rastinjärven pituussuunnassa sekä Mämmelän maastoon häiritsemisammuntaa. Tulenjohtue on sijoitettava Mieronahoon. Yhteys radiolla, myöhemmin puhelimella kaluston niin salliessa.
	14.00	4. Er. Ptri:n päällikkö sai käskyn asettaa Luvelahdessa suorasuuntausasemassa olevan tykin yöllä 25 – 26.2 Saunajärven länsipään etelärannalle suorasuuntausasemaan, missä tehtävänä on korsujen hävittäminen Ruotsalon antamien ohjeiden mukaisesti.
	17.00	Yhdeksäs patteri sai käskyn vaihtaa tuliaseman paikkaa välttääkseen vihollisen lentopommituksia.
	17.55	4. Er. ptri sai käskyn, jonka mukaan sen on siirrettävä vielä yksi tykki Kalettomanlammelta edellisen tykin läheisyyteen Luvelahdessa, varmistamaan tulitoiminnan jatkuvuutta.
26.240	11.45	I/KTR 9 komentaja sai käskyn tiedustella heti perusteellisesti suorasuuntaus-tykkien käyttömahdollisuudet Kannasta vastaan Alasenjärven itärannalta, Alasenjärvi – Saunajärvi kannakselta ja Saunasaaresta. Asemia on ryhdyttävä valmistelemaan heti. Ilmoitukset heti tiedustelun suorittamisen jälkeen ”Ansa 2”. (Divisioonan esikuntapäällikkö)
	12.05	4.ER.Ptri:n päällikkö sai käskyn tiedustella suorasuuntaus-tykkien käyttömahdollisuuksia Kannasta vastaan lännestä, Luvelahden tien suunnasta. Tiedustelu suoritettava, tulokset heti ”Ansa 2”.
27.2.40	20.00	I/KTR 9 komentaja sai käskyn
		Ensimmäisestä patterista on siirrettävä yöllä 27 – 28.2 kaksi tykkiä Kannaksen länsipuolelle ja yksi tykki Saunasaareen. Losossa oleva tykki jätetään toistaiseksi paikoilleen ja siirtyy myöhemmin käskystäni Kannakselle Niskan puolelle.
28.2.40	14.10	Kahdeksannesta patterin on asetettava varmistus Klemetin ja Rastinjärven suunnille vihollisen aikomaa ylläkköä vastaan. Patterin on otettava yhteys jalkaväkeen .
	18.25	Käsky I/KTR 9 komentajalle
		Saunasaareen sijoitettu suorasuuntaus-tykki on siirrettävä Losoon, missä sen on oltava toimintavalmiina seuraavana aamuna.
	23.15	4. Er. ptri sai käskyn jonka mukaan patterin on asetettava 28 – 29.2 välisenä yönä yksi tykki Saunajärven eteläpuolelle, mistä sen on ammuttava Luvelahden ”esikuntakukulaa”, ja kaksi tykkiä Luvelahden pohjoispuolelle Hakasen ja Muroleen kaistojen rajalle. Siellä ovat yksi ruotsalainen ja kaksi panssarintorjuntatykkiä alistetaan patterinpäällikön, kapteeni Laulajaisen käyttöön. Asemat valmisteltava 29.2 kuluessa.

29.2.40 14.10 Käsky I/KTR 9 komentajalle

Kannaksen länsipuolella olevista tykeistä toinen on siirrettävä yöllä 29.2 – 1.3. Luvelahteen, jossa sen on ilmoitauduttava kapteeni Laulajaiselle.

Divisioonan hyökkäyskäsky osasto Hakaselle Luvelahdessa

1. Osasto Hakanen valtaa ”esikuntakukkulan”, jonka jälkeen valmistautuu jatkamaan hyökkäystä sen itäpuolella olevaan vihollisen tukikohtaan.

Tykistölle

2. Hyökkäyksen valmisteluun on käytettävissä viisi suorasuuntauskanuunaa sekä kaksi panssarintorjuntatykkiä, joidenka tuli on keskitettävä ”esikuntakukkulaa” vastaan. Kaikki suorasuuntaustykkien toimintaa johtaa kapteeni Laulajainen. Hyökkäyksen tulivalmisteluun osallistuu myös III/KTR 9, yksi kanuuna ja yksi haupitsipatteri. Lisäksi on keskitettävä kaikkien Osasto Hakasen kranaatinheittimien tuli hyökkäyksen valmisteluun ja sen tukemiseen.

Karkea tulisuunnitelma ja ammusmäärät liitteessä1.

Hyökkäys alkaa 2.3.40 klo 19.15

Liite 1

Tulisuunnitelma

Tykistö ja krh:t

Hävitystuli:

Ruotsalaiset suorasuuntauskanuunat (2 kpl) ja panssarintorjuntakanuunat (2kpl) aloittavat hävitystulen aamulla 1.3. Aamulla 2.3 hävitystuleen yhtyvät lyhyet kanuunat (3 kpl) ja kranaatinheittimet. Saman päivän iltapäivällä tulitukseen yhtyvät 8. ja 9. patteri.

Ammuksia käytettävissä:

Kranaatinheittimet	400
Panssarintorjuntatykit	500
Ruotsalaiset kanuunat	350
Lyhyet kanuunat	200
8. patteri	200
9. patteri	250

Tulivalmistelu:

2.3 klo 18.15 – 19.15 muuttuu hävitystuli voimakkaaksi tulivalmisteluksi kaikilla aseilla.

Tulivalmisteluun on käytettävissä ammuksia:

Kranaatinheittimet	400
Panssarintorjuntatykit	300
Ruotsalaiset kanuunat	50
Lyhyet kanuunat	50
8. patteri	200
9. patteri	100

Saatto:

Kranaatinheittimen ampuvat sisäänmurtokohtaa kunnes jalkaväki on sirpalerajalla ja siirtää tulen voimakkaana sivustoille.

8. ja 9. patteri siirtävä tulensa tukikohdassa olevalle harjanteelle ja jalkaväen päästyä sirpalerajalle, tuli siirretään harjanteen taakse. (Länsipuolelle).

Suorasuuntaustykit siirtävät tulensa sivustoille.

Ammuksia käytettävissä:

Kranaatinheittimet	800
Panssarintorjuntatykit	200
Ruotsalaiset kanuunat	200 herkkinä
Lyhyet kanuunat	30
”	200 srpnellia
8. patteri	200
9. patteri	100

Tulivalmistelusta saattoon on siirryttävä tulta keskeyttämättä.

Ammuksia on käytettävissä yhteensä koko hyökkäystä varten:

Kranaatinheittimet	1600
Panssarintorjuntatykit	1000
Ruotsalaiset kanuunat	600
Lyhyet kanuunat	280
8. patteri	600
9. patteri	450
Yhteensä	4530

Huom! 28.2. 9. Divisioonan tykistökomentaja oli määrännyt osasto Hakasen hyökkäystä tukevan tykistöryhmän (III/KTR 9 ja suorasuuntaustykit) komentajaksi III/KTR 9 komentajan, kapteeni Lehvän, joka määrää myös kranaatinheittimien käytöstä.

Kapteeni Hirva

2.3.40

Toiminta tapahtui suunnitelman mukaisesti. Saatto päättyi klo 22.10.

23.15

Kapteeni Laulajainen sai käskyn, kapteeni Lehvän välityksellä

1. Luvelahdessa vallattuun tukikohtaan viedään kuluvan yön aikana yksi panssarintorjuntatykki, sekä ainakin yksi. muuta ajan riittäessä kaksi lyhyttä kanuunaa ja kaikki niihin kuuluvat ammuksen. Yksi tykki asetetaan

torjuntatehtävään, ampumasuunta länteen, kaksi tykkiä tukevat vyörytystä, ampumasuunta länteen.

2. Ruotsalaiset suorasuuntauskanuunat siirtyvät siten, että voivat kääntää ampumasuuntansa vasemmalle ja ampua Muroleen osaston edessä olevaan metsäsaarekkeeseen.

3. Yksi panssarintorjuntatykki siirretään Kälkäseen, se ottaa mukaansa 100 ammusta Ampumatarvikkeiden jakopaikalta, minkä jälkeen ilmoitetaan "Ruudulle" tämän yön kuluessa.

23.45 Käsky III/KTR 9 komentajalle

1. Kapteeni Lehvä ottaa henkilökohtaisesti yhteyden majuri Hakaseen.

2. Tykistön on edelleen tuettava osasto Hakasen hyökkäystä. Kolmannesta patteristosta osallistuu ainakin 9. patteri.

3. Suorasuuntaustykit on saatava ampumaan vallatusta alueesta itään olevia maaleja. Ampuma-alaa on raivattava.

4. Lyhyille kanuunoille on kuljetettava sräpnelleja.

5. Jalkaväen on käytettävä voimakkaasti kranaatinheittejä hyökkäyksen tukemiseen idän suuntaan.

6. Otettava selvää kapteeni Laulajaisen kanssa, missä on hyökkäyksen etulinjan paikka, jotta tykistön ja kranaatinheittimien tuli saadaan keskitetyksi.

3.3.40 18.00 Käsky I/KTR 9 komentajalle

On heti tiedusteltava kolmannelle patterille tuliasema Kälkäsen maastosta, ehkä sen pohjoisrannalta, tehtävänä tukea puolustusta Löytövaaran tasalla.

18.45 Käsky I/KTR 9 komentajalle

Losossa oleva suorasuuntaustykki on siirrettävä Saunasaareen sijaitsevaan tuliasemaan. Tehtävänä on vihollisen korsujen hävittäminen Kannaksella.

19.10 Käsky kapteeni Laulajaiselle

Toinen Luvelahdessa oleva ruotsalainen suorasuuntaustykki on siirrettävä Kannakselle, sen länsipuolelle valmisteltuun tuliasemaan. Tehtävänä on korsujen hävittäminen. Mukkaan pienempi osa Luvelahdessa olevista ammuksista.

4.3.40 16.30 Käsky kapteeni Laulajaiselle

On siirrettävä majuri Hakasen pyynnöstä yksi panssarintorjuntatykki tukemaan osasto Hakasen hyökkäystä Luvelahdessa vallatusta alueesta itään.

- 23.15 Käsky III/KTR 9 komentajalle
- Luvelahdessa vallattu haupitsi, 122 H, on laitettava ampumakuntoon ja sijoitettava suorasuuntausasemaan ampumasuunta länteen.
- 5.3.40 13.30 Käsky III/KTR 9 komentajalle
- Everstiluutnantti Vuokon pyynnöstä, 8. patterin on ammuttava srapnenneilla Klemetistä itään hyökkäviä vihollisen joukkoja. Käytettävissä on korkeintaan 100 ammusta.
- 19.10 Käsky kapteeni Laulajaiselle
- Toinen korjauspajalta saapuneista lyhyistä kanuunoista on siirrettävä yöllä Kannaksen länsipuolelle suorasuuntaus asemaan ja ilmoitauduttava siellä vänrikki Kuuselalle. Mukaan on otettava 60 kranaattia ja 60 srapnellia. Asemissa valmiina on oltava aamun koittaessa.
- 7.3.40 16.30 Käsky I/KTR 9 komentajalle
1. Kannaksen länsipuolelle jätetään yksi lyhyt kanuuna, jonka tehtävänä on ampua hyvin harvakseen hävitystulta. Ammustäydennyksen järjestää kapteeni Laulajainen.
 2. Kaksi ruotsalaista kanuunaa siirtyy seuraavana yönä kannaksen länsipuolelta patterin päällikön johdolla Luvelahteen, missä ilmoitautuu kapteeni Laulajaiselle.
 3. Yksi ruotsalainen kanuuna siirretään tulevana yönä Saunasaaresta "Hattaran" tuliasemaan.
- 10.3.40 13.30 Käsky kapteeni Kuistiolle
- Kannaksella oleva lyhyt kanuuna siirretään tänään heti vihollisen lentotoiminnan loputtua Luvelahteen, missä ilmoitautuu osasto Ruotsalossa kapteeni Laulajaiselle. Kaikki amukset, myös tyhjät hylsyt on otettava mukaan.
- 11.3.40 9. Divisioonan esikunnan käsky hyökkäysosasto Muroleelle Luvelahdessa
1. Vihollinen, jonka vahvuus on noin 500 miestä, on saarrettuna Luvelahden läntiseen osaan. Saartorenkassa on mm. 54. Divisioonan, JR 118 ja KTR 86 komentajat esikuntineen. Klemetissä oleva vihollinen on valmistautumassa hyökkäyksellä yhtymään Luvelahden joukkoihin. Valmistelut ovat olleet hitaita.
 2. Hyökkäysosasto Murole muodostetaan seuraavasti:
 - I/JR 65 asettaa yhden komppanian
 - Erillinen pataljoona 14 asettaa yhden komppanian
 - Erillinen pataljoona 12 asettaa kolme komppanian
 - kaikki osasto Hakasen konekiväärit, kranaatinheitin ja panssarintorjuntatykit asetetaan osasto Muroleen käyttöön
 - 4. Erillinen patteri tukee osasto Muroleen hyökkäystä

3. Hyökkäysoosasto Murole valtaa Luvelahti läntisen tukikohdan minulle esitetyn hyökkäyssuunnitelman mukaisesti.

- hyökkäys tapahtuu lännestä maantien suunnassa, painopiste tien eteläpuolella. Muualla Luvelahti läntisessä ja Muroleen metsäniemekkeessä on vihollinen sidottava pienemmin voimin.
- osasto Muroleen on asetettava Saunajärven jäälle Luvelahti läntisestä itää pieni varmistusosasto pimeään ajaksi, estämään vihollisen mahdolliset pakoyritykset jään kautta.
- hyökkäysalueelle on siirryttävä 11 – 12.3 välisenä yönä.

4. Tykistö ja kranaatinheittimet suorittavat tulivalmistelun ja saaton tykistökomentajan laatiman suunnitelman mukaan. Liitteet 1,2, ja 3.

- painotan erityisesti jalkaväelle tykistön tulen välitöntä hyväksikäyttöä. Minkäänlaiset myöhästymisen eivät saa tulla kysymykseen.

5. -----

6. Hyökkäyshetki 12.3 klo 19.30

13.3.40	10.00	III/KTR 9 komentaja sai käskyn ampua haupitsipatterilla kiivasta tulta Luvelah-teen vihollisen esikunnan korsualueelle. Tulitus saa kestää klo 11.00 saakka jolloin aselepo astuu voimaan.
	11.20	Käsky III/KTR 9 komentajalle
		8./KTR 9 siirtyy heti Kähkölän maastoon minne majoittuu.
	18.30	Käsky III/KTR 9 komentajalle
		1./KTR 9 on siirryttävä heti Nivalaan minne majoittuu. 4. Erillinen patteri siirtyy heti tuliasemaan Kalettomanlammelle. Luvelahdessa oleva panssarintorjuntatykki jää jalkaväen käyttöön.
		III/KTR 9 siirrettiin lepoon Tipasojan kylään 20 – 21.3.1940 I/KTR 9 siirrettiin lepoon Sotkamon Jukolan ja Sotalan kyliin 22.3.1940.

